

2/43
Konečně nezbytné *Gestapo* s centrálou v Praze, s odbočkami ve všech městech a větších obcích a s hlídkami v každé vesnici.

Průměrný početní stav všech německých ozbrojených formací vojenských, SS a policejních je 75 až 80 tisíc mužů, což představuje asi nejnižší hranici. To jsou formace, které jsou stále na našem území a kterých může být v případě nepokojů okamžitě použito.

Bylo by ovšem hrubým omylem se domnívat, že v zemích, kde se dosud partyzánská válka plně nerozvinula, je úplná pasivita, bez jakýchkoliv projevů odporu. Už jen z denního tisku a rozhlasu jsou známy nesčetné případy individuálních aktů sabotážních a teroristických. Speciální druh sabotáže, kterou nazýváme nepostižitelnou, je uplatňován zejména v zemích našich, poněvadž nejlépe vyhovuje povahovému založení a vynalézavosti našeho člověka. Máme oficiální doklady o tom, že výsledky této soustavné nepostižitelné sabotáže, která ovšem s hlediska propagačního je méně honosná, jsou veliké. V každém případě jsou větší než výsledky hlomozných sabotáží, často nesoustavných, improvizovaných a náhodných.

Je ovšem přirozeno, že v zemích, kde se partyzánsťina dosud nerozvinula a rozvinouti nemohla, jsou činěny přípravy pro její zahájení ve vhodnou dobu. Tyto přípravy, jejichž těžiště leží přirozeně doma a na

nichž spolupracují příslušné orgány zahraničních vlád v nejužším kontaktu a součinnosti se štáby velmocí, jsou ovšem povahy tajné, neboť tvoří důležitou součást válečných plánů. Z tohoto jednoduchého důvodu je nepříslušná jakákoliv zmínka o nich.

V každém případě, a to platí pro jakoukoliv variantu představ o závěrečné fázi této války, je jisto, že za této světové revoluce se dostane každému národu dosti příležitosti, aby za svoji svobodu náležitě zaplatil. Zaplatil obětmi, přinesenými za vhodné situace vojenské, obětmi, přinesenými jeho vlastním politickým cílům a ideálům a obětmi úměrnými a únosnými jeho kapacitě. To je fakt, vyvěrající z chladných úvah rozumových a politických, nezabarvených ani stínem oslabující sentimentality. Už dávno minuly doby, kdy jsme po Mnichově a po 15. březnu říkali, že jsme byli zrazeni a opuštěni a že tedy proto nám musí být všechno vráceno. Víme, že po nás přišli ostatní, kteří byli též opuštěni. Víme, jaké oběti přinášejí velmocí a jaké na ně ještě čekají. I my, náš národ prošel velkým utrpením a zaplatil za svoji pevnost ztrátou mnoho velmi dobrých a nejlepších lidí. Neklamme se však. Přijdou ještě další oběti, snad větší dosavadních. Pro naše doma i pro nás v zahraničí. Neboť rozhodná doba závěrečné fáze této války se blíží nezadržitelně.

Organisace příští obrany státu

I. Aby bylo možno zabývat se otázkou budoucí obrany státu, je nutno si postavit jisté předpoklady. Ty musí být co nejrealnější. Celé pojednání má jen potud cenu, pokud postavené předpoklady jsou správné, resp. reálné nebo aspoň pravděpodobné. Závěry, ke kterým pojednání dochází, logicky plynou z postavených předpokladů a je nutno je posuzovati jen v jejich logické souvislosti.

Předpoklady, o které se opírá toto pojednání, jsou tyto:

1.) ČSR. bude obnovena ve svých předmnichovských hranicích, což je vojenské minimum.

2.) Hlavní nepřítel zůstává na západě — Německo. Rakousko — ať včleněné do Říše nebo samostatné — je tak nejisté, že při studiu obrany proti Německu je třeba počítati s jeho územím jako s územím nepřátelským. Jen kdyby bylo včleněno do jiného státu, kde by nebyla většina nepřátel-

ská ČSR, t.j. většina německo-maďarská, mohli by být jeho vojenský poměr k ČSR. posuzován jinak.

3.) Maďarsko bude do jisté míry neutralisováno svými sousedy — ať už je to bývalá Malá Dohoda a nebo ČSR., Jugoslavie a SSSR. — a nebo svým zmodernizovaným vnitřním zřízením.

4.) ČSR. bude součástí politicko-vojenského seskupení států na východ od Německa, v kterémžto seskupení bude rozhodujícím činitelem SSSR.

5.) Není bezprostředně rozhodující, je-li na západ od Německa blok států, přátelský bloku na východě, a nebo je-li blok, stavící se lhostejně ke konfliktu na východní hranici Německa.

6.) Zahraniční politika ČSR. bude defenzivní, t.j. prosta všech snah po rozšíření území násilnou cestou.

7.) Branný konflikt, do kterého bude ČSR. vtažena, nebude konflikt dvou sousedních

6. 2/43
států, t.j. ČSR. a Německa, nýbrž východního bloku—resp. východního i západního—proti Německu.

ČSR. bude v tomto seskupení státem, vojensky nejvíce exponovaným, jsouc vysunuta nejdále na západ.

8.) Branná moc ČSR. se bude opírat o 10–11 milionů slovanského živlu v zemi, bez ohledu na to, jaký počet Němců nebo Maďarů zůstane uvnitř hranic ČSR. To sníží branný potenciál země, pokud jde o lidi, o 25–30% v srovnání s rokem 1938. Na druhé straně zvýší se potenciál země o aktivní účast žen na obraně zápolí a jiných válečných úkonech.

II. Vojenský význam ČSR. vyniká jasně v této válce, resp. před ní. Německo dobře ocenilo nebezpečí, které mu mohlo hrozit z vysunutého Československa a učinilo všecko, aby je před jakoukoliv další vojenskou akcí neutralisovalo. Podařilo se mu to dokonale.

Jaký význam pro východní protiněmecký blok má ČSR., vysunutá daleko na západ od německého těla—od spojnice HOHENAU-RATIBOŘ na 350 km—ukazuje:

Československo svou vysunutou českou hlavou může východním spojencům sloužiti jako

a) — *přímé východiště pro útok do Německa.* Vzdušná vzdálenost českých hranic od hranic francouzského Elzaska je asi 300 km. Vzdálenost českých hranic od hranic Jugoslaviie je asi 225 km, vzdálenost od hranic polských zhruba na čáře Liberec-Poznaň je asi 160 km, do Berlína je od hranic asi 200 km.

b) — *vysunutě bočné postavení,* o které se jakýkoliv útočný manévř proti Německu může opírat. Může to býti útok z Polska do Pruského Slezska nebo na Berlín, stejně jako útok do Rakouska od východu nebo od jihu.

c) — *jako vysunutě obranné postavení,* určené k tomu, aby poutalo a neutralisovalo na jistý čas značné síly útočnickovy a získalo tak čas ostatním spojencům na východě připravit se a provést úder.

Je proto třeba ČSR. brániti, a sice brániti její podstatnou část, která v sobě shrnuje všechny zmíněné výhody vysunutého postavení, t.j. především *český čtverec.* Je třeba jej brániti, i bude-li moravský koridor přetnut a český čtverec obklíčen.

Nebylo by správné uvažovati o ústupových bojích, vedených od západu k východu na spojení s východními spojenci pod heslem (které i gen. Gamelin v kritických chvílích

před Mnichovem dal telegrafovat) čs. náčelníku hlavního štábu), že je nutno za každou cenu zachovati armádu. Ustoupiti před hrozícím obklíčením ze západní části ČSR. na Karpaty by znamenalo sice možná zachrániti o několik divisí více pro další boj na straně spojenců, ale s vojenského hlediska východního bloku by to znamenalo vzdáti se předčasně nedocenitelných vojenských výhod, které bloku skýtá ČSR., vysunutá na západ.

Je nutno si uvědomiti i to, že bez obrany Čech se stává ČSR. vojensky málo významným činitelem, naopak je nebezpečí, že bude bloku přítěží, protože jeho vysunutí postavení může býti příčinou konfliktu.

Dále nesmí se pouštěti se zřetele i to, že pojem *ústupový boj, boj na zdrženou*, t.j. boj na nepřipravených ústupových postaveních se stává pomalu anachronismem. Mechanisovaná válka nedovolí pěchotě, aby se pohybovala podle svého časového rozvrhu od jednoho ústupového postavení ke druhému a kladla dočasný odpor. Pěchota může odolávati, resp. se brániti tankům jen potud, pokud je v obranném postavení, aspoň částečně připraveném a opevněném. Jakmile se dá do pohybu, je ztracena, protože je jen otázka času, kdy ji nepřátelské tanky rozptýlí. Útočník má vždycky možnost vytvořiti si dostatečnou převahu prostředků na místě, kde ji chce míti, a proraziti pak pohyblivě se masu do velké hloubky, desorganisovati je a býti na jejich předvídaných ústupových postaveních nebo obranných postaveních před nimi.

Stojíme tedy ne před volbou „*obrana na místě*“ nebo „*boj na zdrženou*“, nýbrž před volbou mezi *obranou na místě* a *evakuací*, vyklizením. Rozhodnutí může býti jen jedno — **OBRA NA MÍSTĚ.**

III. Obrana ČSR. jako celku je velmi obtížná. Hranice ČSR. jsou dlouhé zhruba 4000 km. Státní území je dlouhé — od západu k východu — zhruba 1000 km. Šířka — od severu k jihu — se pohybuje mezi 300 km, kterých dosahují na spojnici Šluknov-Vyšší Brod, a 75 km, kterých dosahuje na spojnici V. Berezny-Čop. Morava, nemá od severu k jihu víc než 160 km; Slovensko je v západní části široké asi 200, ve východní části (na spojnici Bardějov-Košice) 100 km.

Vzdálenost od severu k jihu je tak malá, že už před touto válkou, kdy byly podstatné jiné předpoklady o způsobu boje, byly hranice republiky těžko bránitelné. Tím

hůře tomu bude nyní po zkušenostech z nynějších bojů, kdy průlom do hloubky 100 km není vzácností.

ČSR. má s hlediska vlastní obrany další nevýhodu v tom, že její nejdůležitější a největší část, t.j. Čechy, jsou vysunuty daleko na západ a jsou sevřeny nejsilnějším a nejnebezpečnějším sousedem.

Obrana ČSR. proti všem sousedům zároveň je s hlediska těchto dimenzí na delší dobu nemožná. Republika může býti snadno rozdělena akcemi přes Moravu a východní Slovensko na tři části (Čechy, západní Slovensko a Podkarpatská Rus), které — každá sama o sobě — budou moci těžko odolávat delší dobu soustředěnému tlaku.

Rovnoměrná obrana hranic celé republiky je pro prostředky ČSR. neúnosná. Vytvoření kordonu, t.j. naprosto neúčinné rozptýlení prostředky, to by znamenalo vytvoření jen zdání obrany, jejíž hodnota by byla ilusorní.

Má-li býti obrana skutečně účinná, je nutno si postavit takový úkol, který odpovídá skutečným silám, a potom se na tento omezený úkol soustřediti, vynaložit na něj maximum sil.

Uznáme-li vojenské výhody českého čtverce, vysunutého na západ, pro válčící východní blok a pokládáme-li své síly za dostatečné, abychom tento čtverec mohli po jistou, přiměřeně dlouhou dobu brániti, je nutno se rozhodnouti pro jeho obranu i za cenu obklíčení, ztrátu Moravy nebo vniknutí nepříteli na Slovensko. I jen několik neděl trvající obrana českého čtverce bude pro celkový průběh války znamenati víc, než ústup na Karpaty a zachránění pro další vedení války o 10 divisí víc. Vidíme v dnešním vývoji na východní frontě, jak malý má takových 10 divisí význam.

Obranné úkoly ČSR. v příštím konfliktu jeví se podle důležitosti v tomto pořadí :

- a) přímá obrana Čech ;
- b) obrana moravského koridoru ;
- c) obrana východní části republiky.

Prvnímu úkolu je třeba věnovati maximum sil.

Druhý úkol může býti do jisté míry usnadněn tím, že úhroza nejužšímu pásu tohoto koridoru může býti částečně paralysována bočním postavením západního Slovenska a severního státu.

Moravský koridor znamená spojení Čech s východem ; je proto jeho držení zájmem jak vysunutého obránce v Čechách, tak zájmem valných sil spojenců na východě.

Obrana východní části republiky (Slovenska a Podkarpatské Rusi) je více

zájmem valných sil spojenců na východě. Je to sice cesta, spojující je s vysunutou českou pevností, ale závisí na jejich plánech jakou roli bude v nich tato cesta hrát. S hlediska obrany ČSR. není východ nejpodstatnější částí země.

Při myšlence brániti Čechy neberu v úvahu, resp. nezdurazňuji tu okolnost, že Čechy jsou nejdůležitější částí země, protože jsou největší, jsou nejlidnatější — žije v nich téměř polovina obyvatelstva —, jsou hospodářsky nejsilnější, konumikačně dobře vyvinuty a pod. Zdurazňuji to proto, že hospodářská a výrobní kapacita celého státu bude značně ochromena a armáda ve válce bude záviseti hlavně na tom, co bude mít pro válku připraveno a jen v menší míře na tom, co jí bude moci býti přisunuto od východu.

Čechy v tomto pojetí přestanou býti částí země, která je ve válce, nýbrž stanou se válčící pevností, případně obklíčenou se tří nebo také se všech stran.

IV. Přímá obrana Čech.

Čechy jsou čtverec o straně zhruba 250 km. Mají proti Německu dobré terénní přehrady jako Šumava, Český Les, Krušné Hory, Krkonoše a Orlické Hory. Stranu čtverce proti Moravě tvoří Českomoravská Vysočina. Až na Českomoravskou Vysočinu tvoří všechny vyjmenované hory dostatečnou překážku pro operace velkých armádních mas, protože nemají dostatek komunikací. Je sice možno je v celku snadno přejít, některé dokonce i tanky, ale pro zásobování větších jednotek, které přešly, je třeba komunikací. Ty vedou sníženým terénem mezi jednotlivými horskými pásmy do údolí Lužnice, Radbuzy, Ohře, Labe a Nisy, horního Labe a Orlice a hor. Moravy.

Podat-li se zamezití nepříteli použití komunikací, vedoucích do těchto údolí, budou jednotky, které překročily horská pásma, mít brzo obtíže se spojením se svým zápolím a mohou býti likvidovány protiakcí vlastních jednotek, operujících v Čechách na vnitřních liniích.

Jednotky, určené pro tyto operace v Čechách, musí býti pohyblivé, aby jejich soustředění nevyžadovalo dlouhé doby, musí mít značnou údernou sílu, aby byly s to započatou akci provést rychle a aby v krátké době byly uvolněny zase pro podobnou akci jinde.

Z těchto úvah vyplývají tři směry, jakými by se měl bráti v budoucnosti vývoj čs. armády :

- a) uzavření pevnostmi vstup do Čech ;

1. 2/43
b) vytvořit údernou armádu pro použití především uvnitř Čech;

c) vybudovat dobrý systém pozorovací a hlásný v úsecích hranic, kde nebude pevnosti, a systém místní obrany (Home Guard — domobrana).

Obrana Čech znamená obrana asi 1000 km dlouhé hranice, z níž asi 200 km potřebuje opevnění.

Opevnění nejen s úkolem „zabránit strategickému překvapení“, proto opevnění ne lineární, jakým naše opevnění více méně bylo, nýbrž opevnění prostorů tak, aby byly samy schopny se bránit po delší dobu. Vytvořit tak ucpávky v prostorech, kterými vedou přirozené komunikace, nutit tím nepřítele k akcím přes hory a k uvolňování komunikací přímým útokem na pevnosti, bránícím se na všechny strany. Útočící nepřítel musí ukázat tolik boků a týlu našim pohyblivým silám, že jeho útok bude buď příliš riskantní a nebo bude vyžadovat mnoho prostředků na zabezpečení.

Podle dosavadního vývoje války nelze říci, že by stále opevnění dohrálo svoji roli. Je třeba si uvědomit, že *Polsko* nemělo opevnění, která by byla s to vzdorovat tankům, nemělo ani podmínky pro taková opevnění, protože jeho západní hranice proti Německu jsou úplně otevřené. Podobné nebylo asi vysoké hodnoty opevnění na *ruských* hranicích. Jednak Rusko začalo s opevňováním poměrně pozdě, jednak stejně jako *Polsko* nemá kromě lesů přirozených překážek a snad nemá ani dostatek stavebního materiálu na místě. Na *francouzskou* Maginotovu linii Němci neútočili přímo, nýbrž přebročili ji tam, kde přestávalo opevnění stále a začínalo opevnění polní. Do *československých* pevností vstoupili Němci zadními dveřmi.

Hory ukázaly svůj nemalý význam i v mechanické válce na *Balkáně*, kde Němci byli nuceni více méně čelně se probíjet a zatlačovat ustupující v údolích, nemajíce možnosti využití plně svých úspěchů do šířky a k obchvatům.

Němci sami přikládají zřejmě opevňovací pracem značný význam a zdokonalili opevňovací systém. V polním opevňování dosáhli velkého stupně dokonalosti, rychlosti a účinnosti, jak vidno nejlépe na obraně předmostí, kterých se zmocnili za útoků, na př. přes Don u Voroněže, Kalače a pod.

Nelze tedy říci po zkušenostech s pohyblivou mechanickou válkou, že by opevnění v souvislosti s horskými překážkami nedala obránci možnosti získati čas pro protiakci.

V opevňování je ovšem třeba úplně upustiti od myšlenky kordonu, který nemá velkého významu, protože může být snadno čelně prolomen a rolován. Je třeba hledati východisko v *opevňovaných prostorech*, které spolu s *pohyblivou polní armádou* mohou být s to brániti po jistý čas přikázaný prostor.

V. Obrana moravského koridoru a východní části ČSR.

a) *Moravský koridor* byl a bude s hlediska celistvosti státu ve válce proti Německu nejdelikátnější částí země. V nejužším místě vzdušná vzdálenost od severu k jihu nepřesahuje 150 km. Vstup do země je snadný. Na jihu jsou široká a otevřená údolí Moravy a Svratky, do nichž je snadný vstup z dolnorakouského Podunají. Na severu je sice vstup do údolí horní Moravy omezen na soutěsku mezi Hrubým Jesenníkem a Orlickými horami, ale není příliš těžký vstup dále k východu přes Nizký Jesenník a Oderské Vrchy a nebo přímo do údolí Odry.

Morava dává německému útočnickovi příležitost použití klešového systému současným tlakem se severu a s jihu a vzdálenost obou hrotů kleští, ne větší než 150 km, mu dává velké možnosti zavřiti kleště v nejkratší době. Je to první klešová akce, kterou se připravovali Němci ukázati na nás v r. 1938.

Přímá obrana těchto vstupů na Moravu je velmi obtížná. Na jihu otevřený prostor mezi Karpatami a Českomoravskou Vysočinou je široký asi 120 km, takže jeho přímá obrana by pohltila mnoho sil. Na severu vstup do údolí horní Moravy splývá se vstupem do údolí Tiché Orlice, je to tedy směr, který musí být bráněn v souvislosti se směrem vedoucím do Čech. Na východ od Hrubého Jesenníku se jedná o obranu pásma širokého asi 80 km.

S hlediska omezených prostředků se zdá být nezbytno nechat tyto brány, široké 120 a 80 km, poměrně otevřeny a připustiti i možnost vniknutí do tohoto koridoru mezi Českomoravskou Vysočinou a Karpatami, jejíž šířka nepřesahuje 120 km. „Poměrně otevřeny“ znamená více méně střeženy a bráněny domobranou (Home Guardem).

Přímé vnikání do tohoto koridoru možno ohrožovati s protiofenzivních postavení na slovenských hranicích a Českomoravské Vysočině. Nepřímou možno zmařit toto vnikání s ofenzivních postavení, které skýtají slovenské hranice proti Rakousku a polské hranice proti Pruskému Slezsku. Tyto útoky přes Moravu do Rakouska a na Odru nebo

přes Odru by nejlépe paralysovaly toto nebezpečí, hrozící moravskému koridoru, ale to už přesahuje možnosti čs. sil. To je součást operačních plánů hlavních sil bloku.

b) *Obrana východní části ČSR.*, t.j. Slovenska a Podkarpatské Rusi, je také více problémem operačním s hlediska použití hlavních sil. Spojení Čech s východem není jen přes Slovensko, je také přes Polsko a Pruské Slezsko a může být i přes Maďarsko a Rakousko. Nebude-li v míru, může být vynuceno ve válce. Je tedy obrana Slovenska problémem s hlediska obrany ČSR. proti západu druhohadým.

VI. Lidský potenciál ČSR. a jeho možnosti.

Podle předpokladu, vysloveného v úvodě, že obrana státu se bude opírat jen o obyvateľstvo slovenské národnosti, měl by stát pro svoji obranu při plné mobilisaci 20 ročníků k dispozici asi *jeden milion mužů*. Podle zkušeností z naší mobilisace a mobilisace v jiných státech (Velká Británie a Spojené Státy), je nutno počítati, že asi 30.000 mobilisovaných mužů znamená jednu divisi. Mohla by tedy čs. armáda postavit z jednoho milionu mužů asi 30–35 divisi.

Je třeba počítati početní hodnotu asi 10 divisi jako jednotky stálého opěvnění. Počítáme-li, že jednotky pevnostní jsou početně nižší než jednotky polní, mohla by dáti hodnota 10 polních divisi asi 20 vyšších jednotek pevnostních. Na jednu takovou vyšší jednotku — zhruba o 7.500 mužích — by připadla obrana opvněného prostoru, širokého asi 10 km. Je třeba si uvědomiti, že jednotka tato nebrání jen frontu 10 km, nýbrž že brání asi obdélník o rozměrech 10 x 20 km.

Dalších 20–25 divisi je třeba počítati především pro boj uvnitř českého úterve. Pro ten účel je třeba aspoň:

- 6 (šesti) divisi pancéřových*,
- 6 (šesti) divisi motorisovaných*,
- 6 (šesti) divisi pěchoty na autech nebo hippomobilních*.

Tato čísla dovolí vytvořiti 2–3 manévrové skupiny podle potřeby protiacke v tom nebo onom prostoru.

Vezme-li v úvahu, že pancéřová a motorisovaná divise, pokud jde o počty, je menší než 15.000 — číslo, se kterým jsme kalkulovali v poslední naší organizační etapě doma —, je možno připustiti, že tato „česká“ armáda pohltí asi hodnotu 12–15 normálních divisi.

Pro obranu Moravy a Sloven-

ska s Podkarpatskou Rusí zbývá poměrně malý počet, 8–10 (nejvíce 13) divisi.

Takto rozdělena mobilisovaná armáda znamená:

20 pevnostních divisi	asi	po	mužů
7.500 mužů	.	.	150.000
6 pancéř. divisi	.	asi	50.000
6 motoris. divisi	.	asi	50.000
6 divisi polních pro Čechy	.	asi	90.000
asi 10 polních divisi pro ostatní	.	asi	150.000

Celkem asi 490.000

Druhý půlmilion mobilisovaných osob jest — podle zásady, že 30.000 mobilisovaných osob dá jednu vyšší jednotku — třeba kalkulovati pro ostatní zbraně a služby mimo divise. Není vyloučeno, že počty polních jednotek budou moci být nižší bez snížení jejich bojové hodnoty vzhledem na poněkud jiný způsob zásobování a odsunů, který by se musel přizpůsobiti zvláštnímu druhu boje, t.j. boje v obležených pevnostech nebo boje bez zápolí.

Takto organisovaná armáda by měla tři hlavní složky bojové. Budou se od sebe značně lišiti svým charakterem, který vyplyne z výcviku, daného ukolem, který mají před sebou.

Jedna složka je armáda *pevnostní*, složka, která bude vychovávána k obraně příkazaného místa do krajnosti. Nebude znáti ústupového boje, za to bude muset být cvičena v dobývání pevností.

Armáda pevnostní může být částečně i z osob starších nebo fysicky méně schopných. To může do jisté míry nepřímo působiti

* Používám zde pojmů, které v naší vojenské terminologii nebyly používány, aspoň ne v též smyslu; podávám proto toto vysvětlení:

„*pancéřová divise*“ znamená zde divisi, složenou z tankových jednotek a jednotek ostatních zbraní. Poměr tankových jednotek k ostatním zbraním je měnlivý. Maximum bylo asi dvě třetiny jednotek tankových a jedna třetina ostatních. Vývoj jde nyní spíše ve směru opačném a v posledních jednotkách je asi jedna třetina jednotek tankových a dvě třetiny ostatních.

„*motorisovaná divise*“ (hlavně v německé armádě) je divise, jejíž všechny prostředky jsou motorisovány a bojové prostředky mají vozidla, která jsou s to vlastní silou se pohybovati do jisté míry mimo komunikace.

„*částečně motorisovaná divise*“ je divise, jejíž všechny nebo téměř všechny složky mají svá motorisovaná vozidla pro transport na komunikacích. Některé její složky mohou dostávati přidělená vozidla od případu k případu, na př. vozidla pro mužstvo pěších rot.

„*hippobilní divise*“ — divise našeho předválečného typu.

na zvýšení fyzického průměru u jednotek polní armády.

U této pevnostní složky vystupuje důležitý moment výchovy. Je to ne snadná převýchova čs. vojáka na obranu na místě. (Až dosud naše zkušenosti s čs. vojákem byly, že je lepší v pohybové válce než v stabilní obraně.)

Druhá složka armády je *armáda polní*, složená z pancéřových, motorisovaných a normálních divízií, částečně motorisovaných nebo hippomobilních. Tato složka potřebuje být vychovávána a cvičena v silném útočném duchu. Risiko, někdy i hazard musí být podporován, protože příznivé rozhodnutí akce bude záviset na prudkosti a síle úderu. Jen krátké a prudké akce mohou dát v naší situaci žádoucí výsledek, naopak angažování do boje na dlouho by mohlo znamenat úhrozu z jiného směru (přes jiné hory), které by tím mohl být dán čas rozvinouti se do nebezpečných rozměrů.

Tento způsob boje bude, zdá se, lépe vyhovovat povaze čs. bojovníka.

Třetí složka armády je *domobrana* (Home Guard), na kterou přejdou rozsáhlé úkoly:

a) strážení neobsazených a neopevněných horských hranic;

b) obrana vlastního území (továren, měst, komunikačních uzlů atd.) proti divergentním akcím a sabotážím.

c) OPL. na zemi, jak aktivní tak pasivní.

Domobrana se musí opírat o místní obyvatelstvo, které svou službu v H.G. bude plnit vedle svého normálního zaměstnání, ať už v továrnách, na polích, v úřadech, ve školách nebo v obchodech. Služba a práce musí být organizována tak, aby na oba úkoly stačila. Nemůže to být polovojevská organizace, kde bude mnoho záviset na dobré vůli jednotlivců, nýbrž ve smyslu zásady, že celý národ vede válku, se musí dát celý národ do služeb válečných. Nad to vezmeme-li v úvahu situaci konkrétní, t.j. situaci obležených Čech, je každý v obležené pevnosti a každý se musí účastnit její obrany.

Tato otázka posunuje do popředí otázku Němců při německých hranicích. Je samozřejmé, že domobrana, jak byla nahoře načrtnuta, může dát jen tenkrát kladné výsledky, bude-li tvořena lidmi, kteří jsou státu oddáni. Aby mohla být tato koncepce obrany přijata, je nezbytné, aby z pohraničí zmizely všechny živly, které by mohly být státu nepřátelské. Nezmizí-li, je každé vojenské úsilí o obranu země proti Německu ilusí a sebeklamem.

V souvislosti s řešením pozemní armády souvisí otázka některých zbraní, které potřebují novou orientaci ve svém vývoji.

Je to především *jezdeckvo*. Jezdeckvo — přes to, že v Rusku bojuje — ztratilo pro naše malé prostory význam. Může se účastnit boje jen jako pěchota a kuň ji může sloužit jako dopravní prostředek, podobně jako slouží kolo cyklistovi, motocykl motocyklistovi a auto převážené pěchotě. Ani pro průzkum se neuplatní, protože je nahrazen motocyklistou téměř všude, zvláště bude-li k tomu cvičen a dostane přizpůsobený motocykl.

Jezdeckvo jako zvláštní zbraň mizí. Pokud by mělo být zachováno z důvodů nadbytku koní nebo omezeného množství pohonných hmot, mohlo by to být jen ve formě pěší divise, určené pro normální pěší boj, jejíž pěchota se přesunuje na koních.

Zemní vojsko postoupilo značně do předu ve svém bojovém významu, hlavně u jednotek pancéřových. Jeden z jeho nových hlavních úkolů je odstraňování a kladení min. To znamená práci s pěchotou prvního sledu.

Služby armády, určené na obranu Čech, ztratí do jisté míry charakter služeb v poli. V poměrně malém českém prostoru (250 × 250 km) se stanou více službami stabilizovanými. Kromě vybavení pevností sklady materiálu všeho druhu a odsunovými ústavami je třeba nasytiti ostatní území podobnými sklady a ústavami, které budou jen pod ochranou H.G. Podle toho, jak bude hustá síť těchto skladů a ústavů, bude možno snížit u polní armády orgány služeb a transportní prostředky a trény.

Sklady munice, pohonných hmot a ostatního materiálu je třeba řešit už v míru tak, aby vše plně odpovídalo válečným potřebám.

VII. Letectvo.

Letectvo takto orientované čs. armády, t.j. armády, která se buduje pro jasné postavení konkrétní úkol a nechce být miniaturním vydáním armády velmoci, musí se organizovat podle úkolů, které mu budou v tomto způsobu boje postaveny. Jsou to:

a) vzdušná obrana bojující země a polní armády při jejích operacích;

b) přímý útok se vzduchem na nepřítele, který proniká do země přes hory, útok na jeho horské, málo početné, v důsledku toho snadno zranitelné, ale také dobře bráněné komunikace;

c) přímá účast v útočné bitvě vlastní polní armády;

d) zprávy o koncentracích nepřítele

6. 2/43
v blízkém pohraničí a zprávy o začatých a probíhajících akcích nepřítele;

e) vlastní obrana letišť, která nebudou v opevněných prostorech.

Tyto úkoly značí, že potřebujeme letectvo *stíhací* pro boj ve vzduchu a letectvo *bitevní* pro boj proti polním cílům na zemi. Zpravodajské úkoly bude snad možno a nutno — vzhledem na bezpečnost pozorovatele ve vzduchu — provádět letectvem *stíhacím* a *bitevním*.

Nepotřebujeme vlastního letectva *bombardovacího* pro dálkové bombardování, protože tyto úkoly může provádět stejně účinné letectvo kterékoliv velmoci se svých základů (SSSR, Velká Británie, Francie). Pro usnadnění úkolu je možno budovat na území ČSR. báse, na kterých by toto letectvo mohlo přistávat a odkud by mohlo zase vzletnouti.

Malý stát, jako je náš, nebude hospodářsky dost silný, aby mohl vybudovat bombardovací letectvo, které by bylo víc než píchání jehlou proti takovému protivníkovi, jakým jest Německo. Bylo by to jen na úkor letectva, které je nezbytné pro obranu země a bylo by to nežádoucí výrobní odbočení, trištění prostředků a nakonec nezbytné oslabení potřebných druhů.

I zde musí platit zásada soustřediti se na to, co je nezbytné a na co stačíme.

Podobné letectvo *transportní*, ačkoliv transport vzduchem může hrát přímou roli v obraně země (výsadky v opevněných prostorech, přelétávání území, dočasně obsazeného nepřítelem a pod.), může podobně realizovat snáze velmoc, která dodatečně malému spojenci může poskytnouti potřebné prostředky.

Poněvadž letectvo jen z části bude moci být umístěno v opevněných prostorech a poněvadž úhroza je se všech směrů i se vzduchu, je nutno organisovat u letectva jednotky pro *přímou pozemní obranu letišť*.

VIII. Válka preventivní.

Obrana proti Německu bude možná a pravděpodobná i ve formě preventivní ofensivy a částečné okupace země.

Preventivní ofensiva a částečná okupace životních zdrojů Německa — jako jsou doly, průmyslová střediska, letecké a námořní základny, komunikační centra, politická centra a pod. — je věcí mezinárodní politiky. Někáká nadstátní organizace může učinit toto rozhodnutí a sousední státy a velmoci se svými silami této preventivní akce účastní.

Pro ten účel je třeba pancéřových a

motorisovaných jednotek a letectva, dále jistý štáb technických odborníků. Počet jednotek závisí na úkolu, který by byl Československu nadstátní organizací přidělen. Není pravděpodobné, že by vyžadoval větší počet jednotek toho druhu, než bude vyžadovati vlastní obrana státu.

Polní armáda s letectvem, jak byla načrtnuta pro úkoly obranné, účelu plně vyhoví.

IX. Všeobecné úkoly vojenského vedení v míru.

Zvláštní situace ČSR. a toto pojetí obrany znamená, že čs. armáda musí být, pokud jde o výzbroj na vysokém stupni *pohotovosti*. V míru musí mít tak veliké zásoby pro válku, aby byla s to vydržet s nimi po několik neděl a bránit se vpádu bez vyhlídky na doplňování význačnější výzbroje z průmyslových středisek.

Je třeba si uvědomiti, že průmysl, soustředěný na tak malém prostoru, nebude moci systematicky vyrábět pro nebezpečí se vzduchu i se země. Bude možno jen vyrábět ty články, jejichž výrobu je možno snadno rozptýlit a jejichž výroba nevyžaduje velkých a složitých výrobních procesů. Bude možno vyrábět spíše munici než zbraně a spíše zbraně lehké než těžké. Podle toho je třeba už v míru orientovat průmysl západních zemí ČSR. v jeho přípravách pro válku.

Druhá velmi delikátní otázka, která odtud plyne, jest udržet výzbroj na dobrém vojenském standardu. Zkušenost z dnešní války ukázala velmi názorně ostatně známou skutečnost, že výzbroj armád nebezpečně rychle stárne, resp. je předstihována novými vynálezy. Zatím co tanky v Polsku, ve Francii a na Balkáně byly rozhodující, protože neměly proti sobě nejen správnou mentalitu obránce, nýbrž ani vhodné zbraně protitankové, v Rusku je přijal jednak jiný duch, jednak jiné zbraně a úžasné ruské prostory.

Britský „Spitfire“ se ukázal jako hodnotnější stroj než německý Messerschmitt prostě proto, že je mladší a mohl využití zkušeností prvního. Letadla, která přicházejí z Ameriky a která jsou ještě mladší, jsou ještě lepší. Naopak italské letectvo na př., které bylo na výši asi okolo roku 1930, ukázalo se úplně zastaralým.

Armáda, která je nucena udržovat se na vysokém stupni obranné pohotovosti, jako byla na př. armáda francouzská, je vždy v nebezpečí, že útočník, který se připravuje

2/13
na úder v hodině, kterou si sám vybral, bude mít v té hodině lepší.

Také pevnosti stárnou po jisté době. Tento fakt je tím vážnější, protože, je-li možno mobilní zbraně armády vyřadit a nahradit novými, není to možné u pevností, které, jednou postaveny, nedají se ani změnit ani odstranit. Dokonce i montáž nových zbraní není jednoduchá.

Ale přes to jsou to jen pevnosti, které dávají ČSR. vůbec nějakou naději, že se po jistý čas ubrání. Jak je s tohoto hlediska stavět, je problém technický.

Požadavek vysokého stupně válečné pohotovosti není nepřekonatelný, přes to, že klade na obyvatelstvo značné požadavky a nutí je přinášeti oběti. Válka však ukazuje, že válce lze zabránit jen tím, když se na

válku připravíme. Šetrnost, kterou projevovala na př. Velká Británie před válkou, pokud šlo o výlohy na armádu, se ukázala naprosto nevhodná, protože sumy, které je nucena země investovat nyní, jsou přímo astronomické v srovnání s mírovými rozpočty.

Dá-li se nad to očekávat, že se změní hospodářská a sociální struktura světa tak, že přestane myslet peněží a bude myslet hospodářskými hodnotami, jako jsou lidská práce, surovina, výrobní kapacita země a pod., nebude rozpaků vrátit zastaralé stroje do stoupy jako surovinu a dáti příležitost schopným rukám dělníků vyrobiti pro národ nové, lepší, modernější zbraně. Jen čistě účetní stanovisko může bránit tomuto postupu.

Podle „Militärwochenblatt, 1942“.

Poznámky k italskému ústřednímu pěchotnímu učilišti

Ústřední pěchotní učiliště bylo položeno do města Civitavecchia, t.j. posádky, kde už před tím byla zřízena stejná učiliště pro dělostřelectvo, jezdeckvo a rychlé jednotky i ženijní vojsko.

Škola si vytkla tyto hlavní úkoly:

1. Výchova velitelů, zvláště schopných pro vedení výcviku.
2. Výchova důstojníků pro službu v poli, kteří za nejtěžších bojových podmínek dovedou vést jednotku v součinnosti s ostatními zbraněmi.
3. Rozšíření znalostí zbraní a jejich použití.
4. Pokusy s novými zbraněmi a studium nových organizačních možností.
5. Pomoc při výcviku milice.
6. Vypracování zpráv o použitelnosti důstojníků, velených do učiliště.

Škola má četné cvičné pěší i speciální jednotky, jednu letku a je vybavena četnými dopravními prostředky pro dopravu posluchačů na vzdálená cvičiště.

V učilišti je výcvik a školení prováděno v čtyřech kurzech:

1. Kurs pro kapitány.

Do tohoto kursu jsou povoláni ti důstojníci z povolání, kteří ovládají velení do praporu a to a mají dobré znalosti i o ostatních zbraních. Mimo praktická cvičení a rozpravy

konají se cvičení, volně připravená posluchači v určeném prostoru a to v rámci praporu s posilovými prostředky na děl. oddílem. Tento kurs je rozdělen na tři údobí:

V prvním údobí jsou posluchači rozděleni na skupiny, nepřesahující počet ro, v druhém a třetím údobí jsou učitelé a posluchači všech učilišť sloučeni a rozděleni do čtyř skupin pod zvláštními veliteli, v nichž pokračují ve školení. V třetím údobí se už cvičení nekonají v okolí, nýbrž v jiném terénu.

Po skončení kursu se koná konference učitelů, na níž je provedeno ohodnocení posluchačů, spojené s hlasováním o jejich prospěchu. K úspěšnému absolvování školy je třeba dvou třetin všech hlasů, na čemž závisí povýšení do hodnosti majora.

2. Kurs pro kapitány, zasluhující povýšení pro zvláštní schopnosti.

Toto kursu se účastní ti důstojníci z povolání, kteří svými schopnostmi a chováním v míru nebo za války zasluhují dřívější povýšení do hodnosti majora. Důstojník, přicházející v úvahu, musí se podrobiti zvláštní zkoušce. Ta je velmi přísná a kandidát musí při ní v každém okamžiku prokázat svoji vyjimečnou hodnotu. Zkušební období je zakončeno přednáškou kandidáta na volně zvolené téma, za přítomnosti